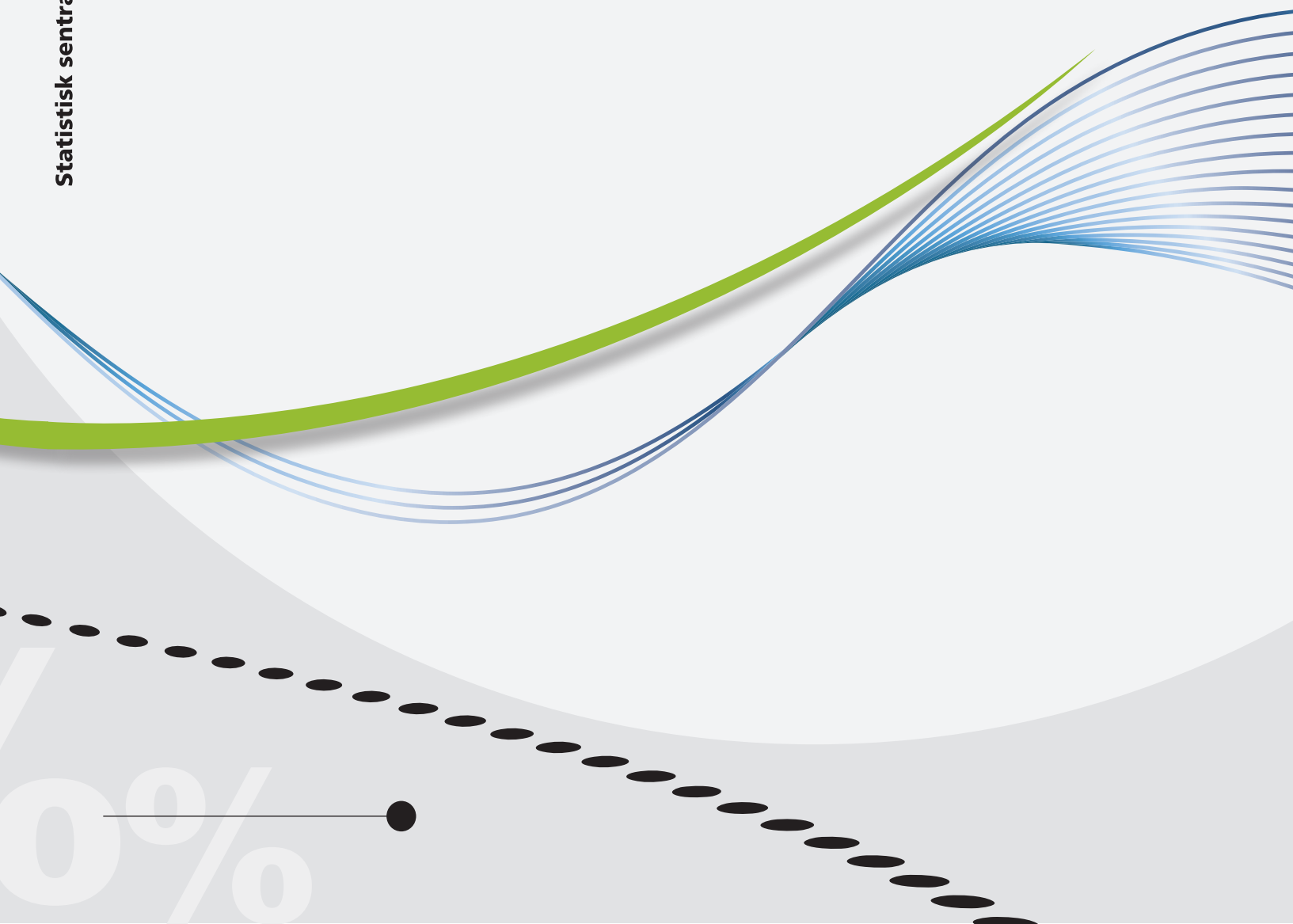

Ragni Hege Kitterød og Odd Frank Vaage

Kvalitet på Tidsbruksundersøkelsen 2010

Betydningen av frafall og intervjumetode for kvaliteten på undersøkelsen

Ragni Hege Kitterød og Odd Frank Vaage

Kvalitet på Tidsbruksundersøkelsen 2010

Betydningen av frafall og intervjumetode for kvaliteten på undersøkelsen

© Statistisk sentralbyrå Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde. Publisert oktober 2013	Standardtegn i tabeller Tall kan ikke forekomme Oppgave mangler Oppgave mangler foreløpig Tall kan ikke offentliggjøres Null Mindre enn 0,5 av den brukte enheten Mindre enn 0,05 av den brukte enheten Foreløpig tall Brudd i den loddrette serien Brudd i den vannrette serien Desimaltegn	Symbol : - 0 0,0 * — ,
--	--	---

Forord

Dette notatet tar for seg kvaliteten på den norske tidsbruksundersøkelsen 2010. Det er blitt vanskeligere å få med deltakere på disse undersøkelsene enn det har vært tidligere. Data samles inn ved at deltakerne fyller ut et føringshefte (dagbok) som dekker to døgn. I forkant innhentes en del bakgrunnsinformasjon gjennom et intervju. Det er blitt flere enn før som bare deltar i intervjuet, men som ikke fyller ut dagboka. For å spare kostnader er det også flere som blir intervjuet på telefon og færre med besøksintervju enn tidligere. I dette notatet gjøres noen enkle analyser for å undersøke om disse endringene har betydning for kvaliteten på undersøkelsen.

Analysene i dette notatet ble presentert som paper under Nordisk statistikermøte i Bergen 14. – 16. august 2013.

Statistisk sentralbyrå, 15. oktober 2013

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Det er blitt vanskeligere å få med deltakere til tidsbruksundersøkelsene. Svarandelen var 65 prosent i 1980, mens den var 48 prosent i 2010. Det har også blitt et større gap mellom andelen som kun deltar i intervjuet og andelen som også sender inn dagboka. Samtidig har kostnadene for disse undersøkelsene skutt i været. For å bøte noe på dette, gjennomføres intervjuet i stadig større grad over telefon og i mindre grad ved besøk. Vi vet lite om hvilken betydning dette har for kvaliteten på dataene. Vi vet heller ikke nok om hvorfor det var et større gap mellom svarprosenten på intervju og føringshefte i 2010 enn i tidligere undersøkelser. I dette notatet gjør vi noen enkle analyser for å få bedre innsikt i to forhold.

Først ser vi på hvem det er som deltar i intervjuet, men ikke fullfører hele undersøkelsen. Mer kunnskap om dette kan bidra til å redusere frafallet på dagboka i framtidige undersøkelser. Basert på opplysninger i intervjuet, vil vi undersøke om frafallet på dagbokdelen varierer systematisk mellom ulike grupper, for eksempel etter alder, kjønn, helse, yrkesaktivitet og husholdningens sammensetning.

Det var større gap mellom svarandelen på intervju og dagbok i 2010-undersøkelsen enn i tidligere tidsbruksundersøkelser, noe som blant annet har sammenheng med at det ble foretatt en oppfølgingsrunde på slutten av datainnsamlingsperioden, der man kontaktet intervjuobjektet som man ikke hadde fått kontakt med tidligere, eller som hadde sagt nei til å delta tidligere. Mange av disse deltok i intervjuet under oppfølgingen, men lot være å fylle ut dagbokdelen av undersøkelsen. Dermed er frafallet på dagbokdelen betydelig høyere blant dem som fikk forskjøvet føringsperiode for dagboka, enn blant dem som ikke hadde forskjøvet føringsperiode. Ser vi bort fra dette, finner vi at menn har høyere frafall på dagboka enn kvinner, og at både dårlig helse, lav utdanning, opplevd travelhet og det å være enslig i stedet for gift eller samboende, har betydning for frafallet blant menn. For kvinner er det først å fremst lav utdanning og det å være enslig som spiller inn, men også det å ha små barn gir økt sannsynlighet for frafall på dagbokdelen.

Vi undersøker også om det blir dårligere kvalitet på føringen av heftene når intervjuet tas over telefon enn når det gjennomføres ved personlig besøk. I forbindelse med intervjuet, skal intervjueren forklare intervjuobjektet hvordan dagboka skal fylles ut, samt motivere intervjuobjektet for å føre heftet. En rimelig antakelse er at det er lettere å gjøre dette ved personlig besøk enn ved telefonintervju. Det var opp til intervjueren å avgjøre om besøksintervju eller telefonintervju var mest hensiktsmessig. Instruksjonen var imidlertid at det meste skulle tas over telefon, fordi dette er billigere. Det var derfor ikke tilfeldig hvem som ble intervjuet og hvem som fikk besøk. Når vi sammenligner kvaliteten på dagbøkene, justerer vi derfor for andre faktorer som kan tenkes å ha betydning for kvaliteten på utfyllingen. Som indikatorer på kvalitet bruker vi antall aktivitetsepisoder i dagboka, samt andelen hefter som ikke er godt utfylt.

I utgangspunktet ville vi anta at kvaliteten på dagbøkene blir lavere ved telefon- enn ved besøksintervju, men ettersom det i denne undersøkelsen ikke var tilfeldig hvem som ble intervjuet ved besøk, kunne vi like gjerne forvente forskjeller motsatt vei. Vi har her prøvd å justere for en del relevante forskjeller mellom intervjuobjekter med besøksintervju og intervjuobjekter med telefonintervju gjennom multivariate analyser med en rekke kontrollvariabler, som for eksempel kjønn, alder, utdanningsnivå og helse. Vi har benyttet to mål for kvalitet på dagboka, nemlig antall aktivitetsepisoder og koderens vurdering av hvorvidt begge dager var godt utfylt eller ikke. Det å ha mange aktivitetsepisoder regnes gjerne som en indikator på god kvalitet. I begge tilfelle gjelder målene for dagboka slik den så ut etter eventuell oppretting fra intervjuere og kodere. Selv etter justering for en rekke relevante bakgrunnsfaktorer, er det litt flere aktivitetsepisoder i dagboka ved telefon- enn ved besøksintervju. Det er ingen forskjell i andelen godt utfylte dagbøker, slik kodepersonalet vurderer det. En forsiktig konklusjon kan være at det er fullt mulig å oppnå god kvalitet på dagbøkene gjennom telefonintervjuer. Det er imidlertid viktig å opprettholde et tilbud om besøksintervjuer for grupper som trenger spesiell oppfølging. Dette gjelder særlig for intervjuobjekter med lite utdanning og intervjuobjekter født i Asia, Afrika osv. Høy deltakelse og høy kvalitet for denne siste gruppen vil nok også forutsette tilbud om intervju og dagbok på andre språk enn norsk.

Innhold

Forord.....	3
Sammendrag.....	4
Innhold	5
1. Bakgrunn og formål	6
2. Opplegg og gjennomføring av 2010-undersøkelsen	7
3. Variabler i analysene.....	10
4. Hvem deltar kun i intervjuet?	12
5. Blir føringsheftet dårligere utfyllt når intervjuet tas over telefon?	16
6. Avslutning.....	20
Referanser.....	22
Tabellregister.....	23

1. Bakgrunn og formål

I 2010 gjennomførte Statistisk sentralbyrå i Norge sin femte store undersøkelse om befolkningens tidsbruk. Dette er en utvalgsundersøkelse som omfatter et representativt utvalg av befolkningen i alderen 9-79 år. Målet var å samle inn informasjon om hvor mye tid befolkningen bruker på ulike aktiviteter, slik som inntektsarbeid, husholdarbeid, utdanning, personlige behov (blant annet søvn og måltider) og fritidsaktiviteter. Respondentene deltok først i et intervju på ca 20 minutter, der det ble samlet inn en del bakgrunnsinformasjon. I tillegg ble det forklart hvordan føringsheftet (dagboka) skulle fylles ut. Deretter fikk deltakerne tilsendt eller overrakt et føringshefte, der de i løpet av to døgn for hvert tiende minutt skulle skrive inn hva de gjorde, hvor de oppholdt seg og hvem de var sammen med. Hovedresultater fra undersøkelsen er publisert i Vaage (2012).

Slike dagbokbaserte tidsbruksundersøkelser regnes som den beste datakilden for informasjon om det ulønnede arbeidet i samfunnet og er også den eneste kilden som gjør det mulig å se tidsbruk til alle typer aktiviteter i sammenheng. Statistisk sentralbyrå har gjennomført slike undersøkelser omtrent hvert tiende år siden 1971. Undersøkelsen i 2010 er den femte i rekken.

Det er blitt vanskeligere å få med deltakere til disse undersøkelsene. Svarandelen var 58 prosent i 1971, 65 prosent i 1980, 64 prosent i 1990, 50 prosent i 2000 og 48 prosent i 2010. Det har også blitt et større gap mellom andelen som deltar i intervjuet og andelen som også sender inn føringsheftet. I 2010 var det 58 prosent som deltok i intervjuet. I 2000 var andelen 55 prosent. Samtidig har kostnadene for disse undersøkelsene skutt i været. For å bøte noe på dette gjennomføres intervjuet i stadig større grad over telefon og i mindre grad ved besøk. Vi vet imidlertid lite om hvilken betydning dette har for kvaliteten på dataene. Vi vet heller ikke nok om hvorfor det var et større gap mellom svarprosenten på intervju og føringshefte i 2010 enn i tidligere undersøkelser. I dette notatet gjør vi noen enkle analyser for å få bedre innsikt i to forhold:

1. Hvem er det som deltar i intervjuet, men ikke fullfører hele undersøkelsen? Mer kunnskap om dette kan bidra til å redusere frafallet på dagboka i framtidige undersøkelser. Basert på opplysninger i intervjuet, vil vi undersøke om frafallet på dagbokdelen varierer systematisk mellom ulike grupper, for eksempel etter alder, kjønn, helse, yrkesaktivitet og husholdningens sammensetning. Vi ser dels på faktorer som kan indikere at deltakerne har det travelt og kanskje ikke har tatt seg tid til å fylle ut dagboka, og dels på faktorer som kan indikere at de synes det er vanskelig å fylle ut dagboka, f. eks. nedsatt helse.

2. Blir det dårligere kvalitet på føringen av heftene når intervjuet tas over telefon enn når det gjennomføres ved personlig besøk? I forbindelse med intervjuet, skal intervjueren forklare intervjuobjektet) hvordan føringsheftet skal fylles ut, samt motivere intervjuobjektet for å føre heftet. En rimelig antakelse er at det er lettere å gjøre dette ved personlig besøk enn ved telefonintervju. I Finland undersøkte man eventuelle kvalitetsforskjeller mellom telefon- og besøksintervju systematisk i den siste tidsbruksundersøkelsen ved at det var tilfeldig hvem som fikk besøk og hvem som ble intervjuet over telefon. I Norge var dette ikke bestemt på forhånd, men ble overlatt til intervjueren. Instruksene var imidlertid at det meste skulle tas over telefon, fordi dette er billigere. Det var derfor ikke, som i Finland, tilfeldig hvem som ble intervjuet og hvem som fikk besøk (Okkonen 2012) og (Väisänen 2012). Når vi sammenligner kvaliteten på dagbøkene, justerer vi derfor for andre faktorer som kan tenkes å ha betydning for kvaliteten på føringsheftet, som kjønn, alder, utdanningsnivå, helse osv. Som indikatorer på kvalitet bruker vi antall aktivitets-episoder i føringsheftet, samt andelen hefter som ikke er godt utfylt. Det å ha mange aktivitetsepisoder regnes gjerne som en indikator på god kvalitet. Det indikerer at intervjuobjektet har vært nøye med å fylle ut dagboka på mest mulig måte.

2. Opplegg og gjennomføring av 2010-undersøkelsen

Ettersom tidsbruksundersøkelsen består av både en intervju- og en dagbokdel, er den forholdsvis krevende å gjennomføre både for intervjuere og deltakere. Datainnsamlingen går over et helt år, og alle dager er likt representert. Både hverdager, helger og ferier inngår. Hver person skal altså fylle ut et føringshefte for to dager etter hverandre, og det er bestemt på forhånd hvilke dager den enkelte skal føre for. For hvert ti-minuttersintervall noterer deltakerne sitt viktigste gjøremål, eventuelle samtidige gjøremål, hvor de er og hvem de er sammen med. Aktivitetene kodes i ettertid av profesjonelle kodere etter en liste med 167 koder. Alt materiellet til undersøkelsen er på norsk, og det har ikke vært tilbud om gjennomføring av intervju på et annet språk. Deltakelse i undersøkelsen forutsetter derfor at man behersker norsk rimelig godt.

Til undersøkelsen i 2010 ble det trukket et landsrepresentativt utvalg på 8 500 personer i alderen 9-79 år. Etter avgang (pga. død, flytting til utlandet eller på institusjon) omfattet bruttoutvalget 8 278 personer. Med en svarandel på 48 prosent for dagbok og intervju omfattet nettoutvalget 3 975 personer, som hver skulle føre dagbok i to døgn. Enkelte fylte bare ut for ett døgn, slik at nettoutvalget omfatter 7 932 døgn. Det er døgn, og ikke person, som er analyseenhet i undersøkelsen. En del personer lot seg intervjuer, men førte ikke dagbok. Ettersom frafallet i undersøkelsen var høyere i noen grupper enn i andre og dessuten varierte over året, er det beregnet en frafallsvekt for dagbokdelen av undersøkelsen som retter opp skjevhetene i nettoutvalget med hensyn til kjønn, alder, utdanningsnivå, ukedag og måned. I tillegg ble det laget en vekt for intervjudelen som justerer for kjønn, alder og utdanningsnivå.

Opplegg og gjennomføring av undersøkelsen samt beregning av vekter er dokumentert i Holmøy m. fl. (2012). Undersøkelsen er gjennomført i tråd med anbefalingene fra Eurostat, slik at det er mulig å sammenligne med andre land. Man la også stor vekt på sammenlignbarhet med tidligere norske undersøkelser.

I de tre første norske tidsbruksundersøkelsene ble innledningsintervjuet gjennomført ved personlig besøk, der intervjueren også forklarte hvordan dagboka skulle fylles ut. Etter at føringsperioden var over, kom intervjueren på et nytt besøk for å hente heftet. Da gikk han/hun også igjennom føringsheftet sammen med intervjuobjektet og rettet opp eventuelle feil og mangler. For å få ned kostnadene åpnet man i 2000-undersøkelsen for at innledningsintervjuet kunne tas over telefon. Den ferdig utfylte dagboka skulle sendes til Statistisk sentralbyrå, og intervjueren informerte om at intervjuobjektet kunne bli ringt opp igjen dersom boka var ufullstendig utfylt. Dette ble gjort i en del tilfelle, noe som førte til at kvaliteten på dagbøkene etter oppretting var gjennomgående god.

Bruken av telefonintervju ble ikke systematisk evaluert etter 2000-undersøkelsen, men tilbakemeldingen fra intervjuerne og koderne var at det fungerte rimelig greit. I 2010 satset man derfor på enda mer bruk av telefonintervjuer, men åpnet også for besøk. Intervjuet var da vesentlig kortere enn tidligere, omtrent 20 minutter i gjennomsnitt, mot tidligere en time. Det var opp til intervjueren å avgjøre om telefon- eller besøksintervju var mest hensiktsmessig. På intervjuerkursene i forkant av undersøkelsen ble det lagt vekt på at besøk kunne være særlig aktuelt når man ikke fikk tak i deltakerne over telefon, samt for eldre og andre som kanskje kunne trenge ekstra veiledning i utfylling av føringsheftet. I intervjuerinstruksen stod det som følger: "Besøksandelen skal ikke overstige 40 prosent (budsjettmessig) og i utgangspunktet bare ett besøk per intervjuobjekt. Det kan imidlertid være mulig å avvike fra prinsippet om ett besøk dersom reiseavstanden til intervjuobjektet er veldig kort. Utover dette blir det opp til dere å vurdere i hvert enkelt tilfelle om det er behov for besøk og når besøket bør gjennomføres. I noen tilfeller kan det være greit å gå igjennom heftet med intervjuobjektet, mens det i andre tilfeller kan

være best å benytte besøket til å hente heftet. Dersom reiseavstanden er over 2 timer tur/retur, må besøket klareres med kontoret.”

Totalt ble 17 prosent av intervjuene gjennomført ved personlig besøk. Denne andelen gjelder for dem som også fylte ut føringsheftet. Andelen varierer lite med kjønn og alder, men var klart høyere blant deltakere født i Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS, enn i Norge og andre land (tabell 1). Den var også høyere blant dem med ukjent utdanning, men dette er i stor grad intervjuobjekter som er født i Afrika, Asia osv. 83 prosent av intervjuene ble altså tatt over telefon. Føringsheftet ble da sendt i posten etter at intervjuet ble gjennomført. Sammen med føringsheftet fulgte det en instruks med eksempler på hvordan heftet skulle utfylles.

Tabell 1. Andel med telefonintervju og andel med besøksintervju i ulike grupper.

	Telefon	Besøk	N (Antall dagbøker)
Alle	83	17	6 604
Kjønn			
Menn	84	16	3 174
Kvinner	82	18	3 430
Ekteskapelig status			
Gift/samboende	84	16	4 898
Enslig	81	19	1 706
Fødeland			
Norge	84	16	6 028
EU/EØS, Canada, Australia, New Zealand	76	24	268
Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS	70	30	308
Helse (selvrapportert)			
Utmerket	82	18	1 904
Meget god	84	16	2 128
God	82	18	1 546
Nokså god	85	15	752
Dårlig	77	23	270
Alder			
20-24 år	81	19	424
25-34 år	81	19	1 064
35-44 år	82	18	1 420
45-54 år	84	16	1 434
55-66 år	88	12	1 466
67-79 år	80	20	796
Utdanning			
Ukjent	65	35	180
Ungdomsskole	77	23	988
Videregående skole	84	16	2 780
Universitet, kort	86	14	2 140
Universitet, lang	88	12	516
Yrkesaktivitet/arbeidstid			
Ikke yrkesaktiv	79	21	1 572
Yrkesaktiv, 1-29 timer	84	16	946
Yrkesaktiv, 30-34 timer	85	15	368
Yrkesaktiv, 35-44 timer	84	16	2 986
Yrkesaktiv, 45 time eller mer	84	16	732
Antall barn i husholdningen			
Ingen	83	17	4 450
Ett	80	20	904
To	84	16	874
Tre eller flere	85	15	376
Barn under 7 år i husholdningen			
Ja	83	17	1 128
Nei	82	18	5 476
Ofte mye å gjøre på hverdager?			
Ofte	85	15	1 360
Noen ganger	83	17	2 378
Sjelden	82	18	1 790
Aldri	80	20	1 068

En spesiell utfordring i tidsbruksundersøkelser sammenlignet med de fleste andre utvalgsundersøkelser, er at deltakerens skal føre dagbok i to på forhånd fastsatte dager. Føringsperioden skal helst ikke utsettes til andre dager som passer bedre for intervjuobjektet (f. eks. når intervjuobjektet er tilbake fra en reise eller lignende), da dette vil gi et annet bilde av intervjuobjektets tidsbruk enn hva man ville få på de to fastsatte dagene. Man er derfor avhengig av å oppnå kontakt med intervjuobjektet i god tid før de fastsatte føringsdagene. I en del tilfelle viste dette seg å være vanskelig, blant annet på grunn av stor arbeidsbelastning for intervjuerne. Man åpnet derfor for at føringsperioden i visse tilfelle kunne forskyves til de samme ukedagene en eller to uker senere.

Intervjuerinstruksen var som følger: "Det er viktig at intervjuobjektet fører for de oppsatte dagene. Skulle det være umulig, kan startdatoen utsettes til samme ukedag en eller to uker senere. (Eks.: Intervjuobjektet skal ifølge intervjuobjektlista begynne å føre dagbok mandag 15. februar. I nødsfall kan startdatoen utsettes til mandag 22. februar eller mandag 1. mars). Utsettelse utover 2 uker er ikke ønskelig. Dette må godkjennes av prosjektleder. Utsettelse er siste utvei. Dette skyldes at undersøkelsen skal gi et gjennomsnittlig bilde av tidsbruken til personer i ulike livsfaser og situasjoner. Hvis man for eksempel lar intervjuobjektet få velge selv, og intervjuobjektet velger å føre heftet de to dagene hun/han har god tid, vil dette gi et feil bilde av hennes/hans tidsbruk."

For å øke svarprosenten, ble det gjennomført en runde med oppfølging av intervjuobjekter som ikke ville være med i første omgang, eller som man ikke hadde fått tak i til fastsatt tid. Dette ble gjort mot slutten av datainnsamlingsperioden. Dersom intervjuobjektet sa seg villig til å delta i oppfølgingsrunden, ble han/hun bedt om å fylle ut et føringshefte for de samme to ukedagene som han/hun opprinnelig var trukket ut til, men altså ganske mye forskjøvet i en del tilfelle. Man fikk opp svarprosenten på intervjuet gjennom denne oppfølgingen, men det viste seg å være vanskeligere å få folk til å fylle ut føringsheftet. Dette er som forventet ettersom mange av dem som ble kontaktet i oppfølgingsrunden, hadde sagt nei til å delta i første omgang. Dette er også noe av forklaringen på det store gapet i svarprosent mellom intervju- og dagbokdelen av undersøkelsen.

3. Variabler i analysene

I dette notatet bruker vi følgende variabler:

Bare intervju / intervju og føringshefte

Dette er den avhengige variabelen i den første analysen. Her skiller vi altså mellom dem som kun lot seg intervju og dem som både lot seg intervju og fylte ut føringsheftet (dagboka).

Antall aktivitetsepisoder i føringsheftet

Dette er en av to avhengige variablene i analyse nummer to. Føringsheftet var inndelt i ti-minuttersintervaller, men hver enkelt aktivitet strakte seg gjerne over flere intervaller. Hver slik sammenhengende aktivitetsperiode regnes som en episode. Variabelen viser antall episoder etter eventuell oppretting av dagboka fra intervjuere og kodere (se neste avsnitt).

Kvalitet på dagbokføringen, slik dette ble registrert av koderne

Dette er den andre av to avhengige variabler i analyse nummer to. Intervjuobjektet skulle altså sende det ferdig utfylte føringsheftet tilbake til intervjuerne. Intervjuerne sjekket da heftet og kontaktet intervjuobjektene dersom noe var uklart. I intervjuerinstruksen stod det som følger: "intervjuobjektet returnerer det ferdig utfylte føringsheftet til dere i den vedlagte frankerte konvolutten. Dere sjekker heftet og gjør eventuelle opprettinger etter å ha kontaktet intervjuobjektet for oppklaring."

Også koderne ble bedt om å se igjennom heftet å gjøre eventuelle rettinger hvis det var mulig. Instruksen til koderne var som følger: "Se gjennom hele føringsheftet før du begynner å kode. En del hefter krever omfattende rettelser. Resultatet kan fort bli uoversiktlig og kan i verste fall føre til punchefeil og tidkrevende feiloppretting. Derfor er det viktig at rettelser gjøres ryddig og oversiktlig. Utfør rettelser med rødt." Resultatet etter oppretting skulle avmerkes på en skala med følgende fire verdier: 1) Hovedaktivitet mangelfullt utfylt, 2) Samvær mangelfullt utfylt, 3) Både hovedaktivitet og samvær mangelfullt utfylt, 4) Begge deler godt utfylt.

I analysene her skiller vi mellom den siste kategorien på den ene siden (begge deler godt utfylt) og de tre første kategoriene på den annen.

De uavhengige variablene / forklaringsvariablene er som følger:

Kjønn

Ekteskapelig status:

1. Gift/samboer
2. Enslig

Fødeland (koblet på fra register):

1. Norge,
2. EU/EØS, USA, Canada, Australia, New Zealand
3. Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS

Alder

Analysene omfatter personer i alderen 20-79 år. I de deskriptive tabellene benyttes seks aldersgrupper, og de multivariate analysene benyttes fire aldersgrupper.

Helse (selvrapportert):

Spørsmålet lød som følger: Nå vil jeg stille deg noen spørsmål om helsen din. Vil du si at din helse stort sett er

1. Utmerket
2. Meget god
3. God
4. Nokså god
5. Dårlig

I de deskriptive tabellene benytter vi samtlige svarkategorier. I de multivariate analysene skiller vi mellom personer med dårlig helse på den ene siden, og alle de øvrige på den annen.

Utdanning (koblet på fra register):

0. Ukjent
1. Ungdomsskole
2. Videregående skole
3. Universitet/høgskole, kort (1-4 år)
4. Universitet/høgskole, lang (5 år +)

Yrkesaktivitet / arbeidstid (egenrapportert):

Deltakerne ble spurt hvor mange timer de vanligvis arbeidet per uke i sitt hovedyrke. Ikke yrkesaktive er satt til null timer. I de deskriptive analysene er arbeidstiden gruppert som følger:

1. 0 timer
2. 1-29 timer
3. 30-34 timer
4. 35-44 timer
5. 45 timer eller mer

I de multivariate analysene skiller vi mellom dem med lang arbeidstid på den ene siden (45 timer +) og alle de øvrige på den annen.

Antall barn under 20 år i husholdningen (selvrapportert):

0. 0 barn
1. 1 barn
2. 2 barn
3. 3 barn eller flere

Har barn under 7 år i husholdningen:

1. Ja
2. Nei

Opplevd tidspress

For å fange opp grad av tidspress i hverdagen, stilte man følgende spørsmål i intervjuet: "Hvor ofte hender det at du har så mye å gjøre på hverdager at du har vanskelig for å rekke alt som må gjøres?". Det var fire svaralternativer:

1. Ofte
2. Noen ganger
3. Sjelden
4. Aldri

I de multivariate analysene skiller vi mellom svaret "ofte" på den ene siden, og de øvrige svarene på den annen.

Har flyttet føringsdager:

Vi skiller mellom hvorvidt føringsdagene var utsatt i forhold til de opprinnelig fastsatte datoene eller ikke (Ja/Nei).

Telefon- eller besøksintervju

I analysene i del to skiller vi mellom hvorvidt intervjuet ble gjennomført over telefon eller ved besøk. Dette er den viktigste forklaringsvariabelen i disse analysene.

4. Hvem deltar kun i intervjuet?

I den første analysen undersøker vi hvem som kun gjennomførte intervjuet og altså hadde frafall på føringsheftet/dagboka. Ettersom mange av dem som ble intervjuet i oppfølgingsrunden hadde takket nei til å være med i første omgang, var det høyt frafall på dagbokdelen blant disse. Vi har ikke noen egen variabel for dette, men skiller mellom dem som fikk utsatt føringsperioden og dem som ikke fikk dette. Dette er altså en viktig kontrollvariabel.

Tabell 2 viser andelen som kun deltok i intervjuet for ulike grupper. Andelen er beregnet av alle som faktisk ble intervjuet. Totalt var det 20 prosent som kun deltok i intervjuet. Det ser ut til at andelen var høyere blant menn enn blant kvinner og høyere blant enslige enn blant gifte/samboende. Den var også høy blant intervjuobjekter født i Asia, Afrika osv., blant dem med dårlig helse, i aldersgruppen 20-24 år, blant dem med ukjent utdanning, blant dem med små barn i husholdningen (under sju år) og, som ventet, blant dem med utsatt føringsperiode.

Tabell 2. Andel som kun deltok i intervjuet (frafall på dagbok) i ulike grupper. Prosent

	Bare intervju (frafall på dagbok)	N (antall personer)
Alle	20	4 069
Kjønn		
Menn	23	2 043
Kvinner	16	2 026
Ekteskapelig status		
Gift/samboende	17	2 933
Enslig	26	1 136
Fødeland		
Norge	19	3 683
EU/EØS, Canada, Australia, New Zealand	24	172
Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS	29	214
Helse (selvrapportert)		
Utmerket	19	1 158
Meget god	18	1 277
God	20	957
Nokså god	21	473
Dårlig	30	190
Alder		
20-24 år	33	310
25-34 år	24	686
35-44 år	23	909
45-54 år	15	837
55-66 år	16	863
67-79 år	15	464
Utdanning		
Ukjent	28	125
Ungdomsskole	31	715
Videregående skole	19	1 706
Universitet, kort	12	1 220
Universitet, lang	15	303
Yrkesaktivitet/arbeidstid		
Ikke yrkesaktiv	22	995
Yrkesaktiv, 1-29 timer	18	566
Yrkesaktiv, 30-34 timer	20	227
Yrkesaktiv, 35-44 timer	19	1 813
Yrkesaktiv, 45 time eller mer	23	486
Antall barn i husholdningen		
Ingen	18	2 717
Ett	21	574
To	20	547
Tre eller flere	19	231
Barn under 7 år i husholdningen		
Ja	19	3 347
Nei	23	722
Ofte mye å gjøre på hverdager?		
Ofte	22	1 154
Noen ganger	19	1 357
Sjelden	18	1 009
Av og til	19	531
Har flyttet føringsdager		
Ja	26	1 591
Nei	16	2 478

For å isolere effekten av de ulike faktorene har vi gjennomført en logistisk regresjonsanalyse. I tabell 3 vises oddsratene for alle, og for menn og kvinner hver for seg. Oddsrater høyere enn 1 innebærer større sannsynlighet for kun å delta i intervjuet (altså frafall på dagbokdelen) sammenlignet med referansekategorien, mens oddsrater lavere enn 1 innebærer mindre sannsynlighet for kun å delta i intervjuet sammenlignet med referansegruppen.

Tabell 3. Resultater fra logistisk regresjonsanalyse av hvorvidt man falt fra på dagbokdelen (bare gjennomførte intervju) eller ikke. N=Alle som gjennomførte intervju. Odds-rater¹

	Alle		Menn		Kvinner	
	Odd rater	Wald Chi- kvadrat	Odd rater	Wald Chi- kvadrat	Odd rater	Wald Chi- kvadrat
Kjønn (Ref. Kvinner)	0		-		-	
Menn	1.54	26.31	-		-	
Ekteskapelig status (Ref. Enslige)	0		0		0	
Gift/samboende	0.67	17.28	0.68	8.24	0.64	10.37
Fødeland (Ref. Norge)	0		0		0	
EU/EØS, USA, Canada, Australia, New Zealand	1.29	1.46	1.86	4.96	0.84	0.25
Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS ..	1.28	1.87	1.28	1.05	1.21	0.47
Alder (Ref. 20-24 år)	0		0		0	
25-44 år	0.88	0.76	0.85	0.70	0.92	0.12
45-66 år	0.52	19.15	0.47	13.69	0.55	7.00
67-79 år	0.50	14.28	0.38	12.83	0.59	4.01
Helse (Ref. Utmerket, meget/nokså god)	0		0		0	
Dårlig helse	1.61	7.71	2.08	9.06	1.24	0.72
Utdanning (Ref. Grunnskole)	0		0		0	
Ikke registrert utdanning	0.60	4.70	0.45	5.68	0.75	0.70
Videregående skole	0.49	49.97	0.58	15.65	0.39	38.45
Høyere utdanning, kort	0.31	86.66	0.39	29.52	0.24	58.60
Høyere utdanning, lang	0.36	25.61	0.42	12.18	0.31	11.50
Arbeidstimer (Ref. Under 45 timer)	0		0		0	
45 timer+	1.10	0.47	1.02	0.02	1.17	0.26
Antall barn (Ref. 0 barn)	0		0		0	
1 barn	1.04	0.08	1.19	0.84	0.89	0.31
2 barn	0.90	0.26	1.15	0.26	0.61	1.82
3 barn eller flere	1.03	0.00	1.00	0.00	1.33	0.11
Barn under 7 år (Ref. Nei)	0		0		0	
Ja	1.26	2.94	1.08	0.16	1.47	3.79
Mye å gjøre på hverdager (Ref. Noen g./sjelden/aldri)	0		0		0	
Oftre	1.18	3.05	1.41	7.54	0.93	0.22
Flyttet føringsdager (Ref. Nei)	0		0		0	
Ja	1.77	47.78	1.69	23.15	1.89	25.15
N	4 069		2 043		2 026	

¹ Koeffisienter med uthevet skrift er signifikante på 0,01 prosent nivå, og koeffisienter i kursiv er signifikante på 0,05-nivå.

Også etter kontroll for andre faktorer er det slik at menn oftere faller fra på føringsheftet enn kvinner, enslige oftere enn gifte/samboende, de yngste oftere enn middelaldrende og eldre (45-66 år og 67-79 år), de med dårlig helse oftere enn dem med bedre helse, de med grunnskole oftere enn dem med lengre utdanning, og de med utsatt føringsperiode oftere enn dem som førte på de opprinnelig fastsatte datoene. Det å ha små barn i husholdningen har ingen effekt i den multivariate analysen.

Mønsteret er ganske likt for menn og kvinner, men analysen viser flere signifikante effekter for menn. Det å ha dårlig helse ser ut til å ha stor betydning for at menn ikke fyller ut dagboka, mens dette ikke har noen klar betydning for kvinner. Videre har opplevd travelhet på hverdagene betydning for menn, men ikke for kvinner. Det kan altså se ut til at menn i større grad enn kvinner unnlater å fylle ut dagboka fordi de har stort tidspress. Videre har fødeland en viss betydning i analysen av menn, men ikke i analysen av kvinner. Ulikt hva vi forventet, er det imidlertid ikke menn født i Asia, Afrika osv. som skiller seg ut med høyere sannsynlighet for frafall på dagboka, men menn født i EU/EØS, USA, Canada, Australia eller New Zealand. Det er imidlertid viktig å huske på at dette er en krevende undersøkelse å delta i for personer med utenlandsk bakgrunn, ettersom alt undersøkelsesmaterieell var på norsk. Det er derfor trolig en selektert gruppe av personer med utenlandsk bakgrunn som har samtykket i å la seg intervju i det hele tatt, særlig blant dem

født i Asia, Afrika osv. Videre er det slik at personer født i Asia, Afrika osv. oftere enn andre har ukjent utdanning eller lite utdanning. Effekten av fødeland kan derfor delvis være ”spist opp” av utdanningseffekten i den multivariate analysen.

Vi har gjennomført de samme analysene kun for personer som ikke hadde utsatt føringsperiode. Alle som kom med i oppfølgingsrunden er dermed holdt utenfor, og også alle som fikk utsatt føringsperiode tidligere, fordi intervjueren ikke fikk tak i dem i tide, ikke hadde tid til å kontakte dem i tide eller av andre grunner. Resultatene vises i tabell 4. I all hovedsak er mønsteret det samme som i tabell 3. For kvinner ser vi imidlertid en statistisk signifikant effekt (på 0,05-nivå) av det å ha små barn i husholdningen i tabell 4, men ikke i tabell 3. Estimater er positivt også i tabell 3, men ikke statistisk signifikant.

Tabell 4. Resultater fra logistisk regresjonsanalyse av hvorvidt man falt fra på dagbokdelen (bare gjennomførte intervju) eller ikke. N=Alle som gjennomførte intervju, og som ikke hadde utsatt periode for dagbokføring. Odds-rater¹

	Alle		Menn		Kvinner	
	Odd-rater	Chi-kvadrat	Odd-rater	Chi-kvadrat	Odd-rater	Chi-kvadrat
Kjønn (Ref. Kvinner)	0		-		-	
Menn	1.63	16.82	-		-	
Ekteskapelig status (Ref. Enslige)	0		0		0	
Gift/samboende	0.59	15.64	0.68	3.98	0.46	15.70
Fødeland (Ref. Norge)	0		0		0	
EU/EØS, USA, Canada, Australia, New Zealand	1.48	1.61	2.23	4.19	0.83	0.13
Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS	1.11	0.16	1.32	0.66	0.81	0.23
Alder (Ref. 20-24 år)	0		0		0	
25-44 år	1.13	0.36	1.03	0.01	1.22	0.42
45-66 år	0.62	5.12	0.46	7.00	0.81	0.42
67-79 år	0.55	5.40	0.44	5.02	0.61	1.81
Helse (Ref. Utmerket, meget/nokså god) ...	0		0		0	
Dårlig helse	2.20	11.07	3.18	9.94	1.68	2.62
Utdanning (Ref. Grunnskole)	0		0		0	
Ikke registrert utdanning	0.56	3.11	0.46	2.91	0.81	0.21
Videregående skole	0.40	43.19	0.51	12.11	0.29	33.57
Høyere utdanning, kort	0.23	64.70	0.31	21.45	0.17	41.17
Høyere utdanning, lang	0.26	22.50	0.30	11.31	0.21	9.05
Arbeidstimer (Ref. Under 45 timer)	0		0		0	
45 timer+	1.28	1.72	1.20	0.77	1.59	1.13
Antall barn (Ref. 0 barn)	0		0		0	
1 barn	1.16	0.62	1.35	1.40	1.00	0.00
2 barn	0.47	4.86	0.69	0.83	0.24	4.92
3 barn eller flere	2.44	2.49	2.64	1.72	2.92	1.44
Barn under 7 år (Ref. Nei)	0		0		0	
Ja	1.30	2.01	0.97	0.02	1.85	4.77
Mye å gjøre på hverdager (Ref. Noen g./sjelden/aldri)	0		0		0	
Ofte	1.18	1.46	1.48	4.87	0.86	0.44
N	2 478		1 198		1 280	

¹ Koeffisienter med uthvet skrift er signifikante på 0,01 prosent nivå, og koeffisienter i kursiv er signifikante på 0,05-nivå.

Alt i alt ser det altså ut til at små ressurser i form av dårlig helse og kort utdanning bidrar til økt frafall på føringsheftet. For menn har også opplevd travelhet betydning, men dette er ikke tilfellet for kvinner. Andre indikatorer på travelhet slik som det å ha lang arbeidstid, det å ha mange barn eller små barn, ser ikke ut til å ha betydning for menn, men små barn kan ha en viss betydning for kvinner.

5. Blir føringsheftet dårligere utfylt når intervjuet tas over telefon?

Her spør vi om kvaliteten på dagboka er forskjellig avhengig av om intervjuet ble tatt over telefon eller ved besøk. Vi benytter to indikatorer på kvalitet i føringsheftet, nemlig antall aktivitetsepisoder og kodernes vurdering av om dagboka er godt utfylt eller ikke etter oppretting. Vi har dessverre ikke opplysninger om verken antall episoder eller kvaliteten på dagboka før intervjuer og/eller koder har fylt ut og rettet opp. Variabelen kan likevel være en pekepinn på den opprinnelige kvaliteten ettersom svært dårlig utfylte dagbøker vil være vanskelige å rette opp. Analysene i det følgende gjelder kun for dem som fylte ut dagboka.

I utgangspunktet er det rimelig å anta at personlig besøk av intervjuer vil gi bedre kvalitet på dagboka enn telefonintervju ettersom det gir bedre mulighet for å veilede intervjuobjektet i hvordan dagboka skal fylles ut. I Tidsbruksundersøkelsen 2010 var det imidlertid ikke tilfeldig hvem som fikk besøk og hvem som ble intervjuet over telefon. Instruksen til intervjuere var at hovedregelen skulle være telefon, men at besøk kunne avlegges når intervjuobjektet trengte spesiell hjelp eller oppmuntring. Det er altså en selektert gruppe av intervjuobjekter som har fått besøk av intervjueren. Som vist i tabell 1, var besøksintervju særlig utbredt blant personer med ukjent utdanning og blant dem født i Asia, Afrika osv. Det er rimelig å anta at disse gruppene har større problemer enn andre med å fylle ut dagboka, noe som altså kan tilsi dårligere utfylte dagbøker ved besøks- enn telefonintervju i denne undersøkelsen. Vi forsøker her å belyse kvalitetsforskjeller ved de to metodene ved å kontrollere for en del relevante variabler gjennom multivariate analyser. Vi kan imidlertid ikke utelukke at de to gruppene skiller seg fra hverandre også på andre områder som har betydning for kvaliteten på dagbokføringen.

Tabell 5 viser gjennomsnittlig antall aktivitetsepisoder i dagboka for ulike grupper. I gjennomsnitt hadde deltakerne 27 episoder per dag. Den deskriptive framstillingen viser liten forskjell mellom telefon- og besøksintervju, med 26 episoder i gjennomsnitt for dagbøker utfylt etter besøksintervju, og 27 episoder i dagbøker ført etter telefonintervju. Det er også forholdsvis liten forskjell i antall episoder etter andre kjennetegn, men noe variasjon finnes. Eksempelvis har menn i gjennomsnitt færre episoder enn kvinner, noe som blant annet henger sammen med at de bruker mer tid enn kvinner til inntektsgivende arbeid, og dette føres ofte som lange sammenhengende aktivitetsperioder.

Tabell 5. Antall aktivitetsepisoder og andel med dårlig utfylte dagbøker blant ulike grupper. Gjennomsnitt og prosent.

	Antall episoder	N (antall dagbøker)	Andel dagbøker med dårlig kvalitet	N (Antall personer)
Alle	27	6582	4	3297
Type intervju				
Besøk	26	1 038	5	520
Telefon	27	5 544	4	2 777
Kjønn				
Menn	24	3 163	4	1 585
Kvinner	29	3 419	4	1 712
Ekteskapelig status				
Gift/samboende	27	4 878	5	2 444
Enslig	25	1 704	4	853
Fødeland				
Norge	27	6 009	4	3 009
EU/EØS, Canada, Australia, New Zealand	28	268	3	134
Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS	25	305	14	154
Alder				
20-24 år	23	423	4	212
25-34 år	27	1 062	2	532
35-44 år	28	1 417	4	709
45-54 år	26	1 431	5	716
55-66 år	26	1 459	4	730
67-79 år	28	790	7	398
Helse (selvrapportert)				
Utmerket	26	1 900	5	952
Meget god	27	2 122	3	1 062
God	27	1 540	6	772
Nokså god	27	746	4	374
Dårlig	27	270	6	135
Utdanning				
Ukjent	25	179	6	90
Ungdomsskole	25	980	8	492
Videregående skole	26	2 769	4	1 387
Universitet, kort	28	2 138	3	1 070
Universitet, lang	28	516	3	258
Yrkesaktivitet/arbeidstid				
Ikke yrkesaktiv	28	1 561	5	783
Yrkesaktiv, 1-29 timer	28	945	3	473
Yrkesaktiv, 30-34 timer	28	367	4	184
Yrkesaktiv, 35-44 timer	26	2 979	4	1 491
Yrkesaktiv, 45 time eller mer	24	730	4	366
Antall barn i husholdningen				
Ingen	26	4 432	5	2 221
Ett	27	903	3	451
To	29	872	3	437
Tre eller flere	29	375	5	188
Barn under 7 år i husholdningen				
Ja	30	1 126	4	564
Nei	26	5 456	4	2 733
Ofte mye å gjøre på hverdager?				
Ofte	27	1 357	3	679
Noen ganger	27	2 369	4	1 187
Sjelden	26	1 785	5	895
Av og til	27	1 063	6	532
Har flyttet føringsdager				
Ja	26	2 373	5	1 191
Nei	27	4 209	4	2 106

Tabell 6 viser resultater fra en multivariat analyse for alle personer sett under ett og for menn og kvinner hver for seg. Antall episoder (avhengig variabel) inngår som en kontinuerlig variabel. Hvorvidt intervjuet ble gjennomført over telefon eller ved

besøk utgjør forklaringsvariabelen i analysen, og de øvrige uavhengige variablene er her å betrakte som kontrollvariabler. Ettersom det ikke var tilfeldig hvem som ble intervjuet ved besøk, kontrollerer vi altså for en del viktige forskjeller som kan ha sammenheng både med valg av intervjuform og med kvaliteten på dagboka. Vi har benyttet analysemetoden Surveyreg i SAS for å få robuste standardfeil. Dette er nødvendig ettersom hver deltaker førte dagbok i to døgn. Standardfeilen blir da litt større enn ved vanlig OLS (minste kvadraters metode). Estimatenes tolkes på samme måte som ved vanlig OLS.

Analysen viser at også etter kontroll for en rekke faktorer, er det i gjennomsnitt noe flere aktivitetsepisoder i føringsheftet når intervjuet ble tatt over telefon enn når det ble gjennomført ved besøk. Dette er altså motsatt av det vi kunne forvente dersom vi antar at besøk, alt annet likt, gir større rom for forklaring og motivering med hensyn til føring av heftet enn hva telefon gjør. Det er imidlertid i tråd med hva vi kunne forvente gitt at intervjuobjekter med besøksintervju i denne undersøkelsen ofte hadde spesielle behov for veiledning og hjelp til dagbokføring. Vi kan selvsagt ikke utelukke at de som ble intervjuet over telefon skiller seg fra dem som ble intervjuet ved besøk også på andre områder enn dem vi har kontrollert for i analysen, og at det er disse andre forskjellene som har betydning for det høyere antallet episoder i dagboka. Ettersom vi har tatt hensyn til såpass mange faktorer, kan en forsiktig tolkning likevel være at telefonintervju i hvert fall ikke gir dårligere kvalitet på føringsheftet enn besøksintervju.

Tabell 6. Resultater fra regresjonsanalyse (Surveyreg) av antall episoder i dagboka¹

	Alle		Menn		Kvinner	
	Estimat	T-verdi	Estimat	T-verdi	Estimat	T-verdi
Type intervju (Ref. Besøksintervju)	0		0		0	
Telefonintervju	1.19	3.45	1.10	2.32	1.28	2.64
Kjønn (Ref. Kvinner)	0		-		-	
Menn	-4.01	-16.56	-		-	
Ekteskapelig status (Ref. Enslige)	0		0		0	
Gift/samboende	0.73	2.41	0.42	1.01	1.19	2.82
Fødeland (Ref. Norge)	0		0		0	
EU/EØS, USA, Canada, Australia, New Zealand	1.22	1.71	1.32	1.27	0.55	0.58
Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS	-0.26	-0.39	0.70	0.83	-1.25	-1.26
Alder (Ref. 20-24 år)	0		0		0	
25-44 år	1.78	3.39	1.27	1.80	2.18	2.94
45-66 år	2.59	5.17	2.12	3.02	3.16	4.58
67-79 år	4.75	7.99	4.37	5.14	5.29	6.45
Helse (Ref. Utmerket, meget/nokså god)	0		0		0	
Dårlig helse	-0.40	-1.14	-0.80	-1.57	0.08	0.16
Utdanning (Ref. Grunnskole)	0		0		0	
Ikke registrert utdanning	0.23	0.23	2.88	2.35	-2.26	-1.64
Videregående skole	1.05	2.93	1.74	3.55	0.41	0.79
Høyere utdanning, kort	2.14	5.61	2.45	4.65	1.71	3.12
Høyere utdanning, lang	2.64	4.98	3.49	5.00	1.41	1.74
Arbeidstimer (Ref. Under 45 timer)	0		0		0	
45 timer+	-2.66	-6.66	-2.66	-5.64	-1.75	-2.48
Antall barn (Ref. 0 barn)	0		0		0	
1 barn	1.61	3.69	1.16	1.91	2.02	3.18
2 barn	1.41	1.99	1.31	1.45	1.69	1.52
3 barn eller flere	2.69	1.73	2.30	1.02	4.18	2.51
Barn under 7 år (Ref. Nei)	0		0		0	
Ja	3.03	6.75	2.41	3.90	3.89	6.13
Mye å gjøre på hverdager (Ref. Noen g./sjelden/aldri)	0		0		0	
Oftre	0.63	2.10	0.46	1.13	0.89	1.97
Flyttet føringsdager (Ref. Nei)	0		0		0	
Ja	0.03	0.10	-0.32	-0.94	0.44	1.15
N	6 582		3 163		3 419	

¹ Koeffisienter med uthøvet skrift er signifikante på 0,01 prosent nivå, og koeffisienter i kursiv er signifikante på 0,05-nivå.

Når det gjelder kvaliteten på utfyllingen av dagbøkene slik dette ble markert av koderne etter eventuell oppretting fra intervjuere og dem selv, finner vi at de aller fleste bøker hadde god kvalitet begge dagbokdager (tabell 5). Bare 4 prosent av dagbøkene var dårlig utfylt, og andelen var omtrent de samme ved telefon- og besøksintervju. I de bivariate analysene i tabell 5 er det bare IO ført i Asia, Afrika osv. som skiller seg ut med en høyere andel dårlig utfylte dagbøker. Andelen var her 14 prosent.

Tabell 7 viser resultater fra multivariate analyser av hvorvidt dagboka hadde lav kvalitet eller ikke. (Vi har benyttet prosedyren SURVEYLOGISTIC i SAS for å få robuste standardfeil.) Heller ikke denne viser noen forskjell mellom dagbøker utfylt ved telefon- og besøksintervjuer. Dette gjelder for alle

intervjuobjekter sett under ett, og for menn og kvinner hver for seg. I tråd med hva vi kunne forvente ut fra de bivariate analysene i tabell 6, er det få av kontrollvariablene som har noen signifikant effekt i de multivariate analysene. Intervjuobjekter som er født i Asia, Afrika osv. har oftere dårligere utfylte dagbøker enn dem som er født i Norge, og de som har grunnskoleutdanning har oftere dårlig utfylte dagbøker enn dem med lengre utdanning eller ukjent utdanning. Dårlig helse har ingen betydning, men

det er viktig å huske på at kvaliteten her er målt etter eventuelle opprettinger fra intervjuere og kodere.

En forsiktig tolkning av resultatene i tabell 7 er at telefonintervju ikke ser ut til å gi dårligere kvalitet på dagbøkene enn besøksintervju. Vi vet imidlertid ikke hvordan resultatet så ut før eventuell oppretting fra intervjuernes og kodernes side, og hvor ofte intervjuerne ringte tilbake til intervjuobjektet fordi det var hull eller uklarheter i dagboka da de fikk den tilsendt fra intervjuobjektet. Det ser imidlertid ut til at det er mulig å oppnå god kvalitet på dagbøkene gjennom telefonintervju dersom intervjuerne har fått god opplæring og er flinke til å ringe tilbake.

Tabell 7. Resultater fra logistisk regresjonsanalyse (surveylogistic) av hvorvidt dagboka ikke var godt utfyllt begge dager. Oddsrat¹

	Alle		Menn		Kvinner	
	Odds-ratio-estimat	Wald Chi-kvadrat	Odds-ratio-estimat	Wald Chi-kvadrat	Odds-ratio-estimat	Wald Chi-kvadrat
Type intervju (Ref. Besøksintervju)	0		0		0	
Telefonintervju	0.99	0.09	0.98	0.23	1.01	0.03
Kjønn (Ref. Kvinner)	0		-		-	
Menn	1.02	0.84	-		-	
Ekteskapelig status (Ref. Enslige)	0		0		0	
Gift/samboende	1.02	1.13	1.02	0.45	1.03	1.11
Fødeland (Ref. Norge)	0		0		0	
EU/EØS, USA, Canada, Australia, New Zealand	1.02	0.16	1.00	0.00	1.02	0.08
Asia, Afrika, Latin-Amerika, Oseania unntatt Australia og New Zealand, Europa utenom EU/EØS	1.26	12.01	1.21	3.33	1.32	11.00
Alder (Ref:20-24 år)	0		0		0	
25-44 år	1.00	0.01	1.03	0.21	0.97	0.41
45-66 år	1.04	1.07	1.08	1.88	1.00	0.01
67-79 år	1.07	2.10	1.04	0.38	1.08	2.00
Helse (Ref. Utmerket, meget/nokså god)	0		0		0	
Dårlig helse	1.03	1.34	1.07	3.15	1.00	0.03
Utdanning (Ref. Grunnskole)	0		0		0	
Ikke registrert utdanning	0.84	4.71	0.88	1.03	0.81	4.90
Videregående skole	0.93	7.66	0.91	5.12	0.95	2.00
Høyere utdanning, kort	0.91	10.74	0.90	6.46	0.94	3.61
Høyere utdanning, lang	0.92	5.77	0.88	5.88	0.98	0.26
Arbeidstimer (Ref. Under 45 timer)	0		0		0	
45 timer+	1.02	0.35	1.01	0.06	1.02	0.11
Antall barn (Ref. 0 barn)	0		0		0	
1 barn	0.99	0.29	0.98	0.22	1.00	0.08
2 barn	0.99	0.15	1.04	0.52	0.93	3.31
3 barn eller flere	1.02	0.03	0.92	1.06	1.25	0.86
Barn under 7 år (Ref. Nei)	0		0		0	
Ja	1.03	0.88	0.90	0.08	1.07	2.43
Mye å gjøre på hverdager (Ref. Noen g./sjelden/aldri)	0		0		0	
Ofta	0.99	0.35	1.00	0.00	0.97	1.24
Flyttet føringsdager (Ref. Nei)	0		0		0	
Ja	1.03	3.15	1.03	1.11	1.04	2.07
N	6 582		3 163		3 419	

¹ Koeffisienter med uthvet skrift er signifikante på 0,01 prosent nivå, og koeffisienter i kursiv er signifikante på 0,05-nivå.

6. Avslutning

I dette notatet har vi gjort noen enkle analyser for å få bedre innsikt i 1) hva som kjennetegner intervjuobjekter som kun deltar i innledningsintervjuet på tidsbruksundersøkelsen, og har frafall på dagbokdelen, og 2) hvorvidt det å gjennomføre innledningsintervjuet over telefon gir dårligere kvalitet på dagboka enn hva man får gjennom besøksintervju.

Det var større gap mellom svarandelen på intervju og dagbok i denne undersøkelsen enn i tidligere tidsbruksundersøkelser, noe som blant annet har sammenheng med at det ble foretatt en oppfølgingsrunde på slutten av data-innsamlingsperioden, der man kontaktet intervjuobjekter som man ikke hadde fått kontakt med tidligere, eller som hadde sagt nei til å delta tidligere. Mange av disse deltok i intervjuet under oppfølgingen, men lot være å fylle ut dagbokdelen av undersøkelsen. Dermed er frafallet på dagbokdelen betydelig høyere blant dem som fikk forskjøvet føringsperiode for dagboka, enn blant dem som ikke hadde forskjøvet føringsperiode. Ser vi bort fra dette, finner vi at menn har høyere frafall på dagboka enn kvinner, og at både dårlig helse, lav utdanning, opplevd travelhet og det å være enslig i stedet for gift eller samboende, har betydning for frafallet blant menn. For kvinner er det først å fremst lav utdanning og det å være enslig som spiller inn, men også det å ha små barn gir økt sannsynlighet for frafall på dagbokdelen. For disse gruppene kan det være viktig med enda tettere oppfølging mellom intervju og dagbokføring, og kanskje også tilbud om hjelp til selve dagbokutfyllingen.

I utgangspunktet ville vi anta at kvaliteten på dagbøkene blir lavere ved telefon- enn ved besøksintervju, men ettersom det i denne undersøkelsen ikke var tilfeldig hvem som ble intervjuet ved besøk, kunne vi like gjerne forvente forskjeller motsatt vei. Vi har her prøvd å justere for en del relevante forskjeller mellom intervjuobjekter med besøksintervju og intervjuobjekter med telefonintervju gjennom multivariate analyser med en rekke kontrollvariabler. Vi har benyttet to mål for kvalitet på dagboka, nemlig antall aktivitetsepisoder og koderens vurdering av hvorvidt begge dager var godt utfylt eller ikke. I begge tilfelle gjelder målene for dagboka slik den så ut etter eventuell oppretting fra intervjuere og kodere. Vi finner at selv etter justering for en rekke relevante bakgrunnsfaktorer, er det litt flere aktivitetsepisoder i dagboka ved telefon- enn ved besøksintervju. Det er ingen forskjell i andelen godt utfylte dagbøker, slik kodepersonalet vurderer det. En forsiktig konklusjon kan være at det er fullt mulig å oppnå god kvalitet på dagbøkene gjennom telefonintervjuer. Det er imidlertid viktig å opprettholde et tilbud om besøksintervjuer for grupper som trenger spesiell oppfølging. Dette gjelder særlig for intervjuobjekter med lite utdanning og intervjuobjekter født i Asia, Afrika osv. Høy deltakelse og høy kvalitet for denne siste gruppen vil nok også forutsette tilbud om intervju og dagbok på andre språk enn norsk.

Dagbokbaserte tidsbruksundersøkelser er krevende og dyre å gjennomføre. Det bør derfor gjøres mer systematisk forskning på betydningen av ulike undersøkelsesopplegg og innsamlingsmetoder. Mye kan også læres av analyser foretatt i andre land.

Referanser

Holmøy, A., M. Lillegård og T. Löfgren (2012): Tidsbruksundersøkelsen 2010. Dokumentasjon av datainnsamling, analyse av datakvalitet og beregning av frafallsvekter. Notater 3/2012, Statistisk sentralbyrå.

Okkonen, Kaisa-Mari (2012) Qualitative approach to studying quality of Finnish timeuse survey diaries. Presentation at the European Conference on Quality in Official Statistics, 29 May - 1 June, 2012, Athens, Greece.

Väisänen, Paavo (2012) "Sampling design and the weighting procedures of the Finnish Time Use Survey 2009-2010," in Pääkkönen, Hannu and Hanifi, Riitta: Time Use Changes in Finland through the 2000s, Statistics Finland, Helsinki, 98-107.

Vaage, Odd Frank (2010): Tidene skifter. Tidsbruk 1971-2010. Statistiske analyser 125, Statistisk sentralbyrå.

Tabellregister

1.	Andel med telefonintervju og andel med besøksintervju i ulike grupper.....	9
2.	Andel som kun deltok i intervjuet (frafall på dagbok) i ulike grupper. Prosent	13
3.	Resultater fra logistisk regresjonsanalyse av hvorvidt man falt fra på dagbokdelen (bare gjennomførte intervju) eller ikke. N=Alle som gjennomførte intervju. Oddsreter	14
4.	Resultater fra logistisk regresjonsanalyse av hvorvidt man falt fra på dagbokdelen (bare gjennomførte intervju) eller ikke. N=Alle som gjennomførte intervju, og som ikke hadde utsatt periode for dagbokføring. Oddsreter	15
5.	Antall aktivitetsepisoder og andel med dårlig utfylte dagbøker blant ulike grupper. Gjennomsnitt og prosent.	17
6.	Resultater fra regresjonsanalyse (Surveyreg) av antall episoder i dagboka.....	19
7.	Resultater fra logistisk regresjonsanalyse (surveylogistic) av hvorvidt dagboka ikke var godt utfylt begge dager. Oddsreter	20

B

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
NO-2225 Kongsvinger

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Kongens gate 6, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-8757-2 (trykt)
ISBN 978-82-537-8758-9 (elektronisk)
ISSN 1891-5906

ISBN 978-82-537-8783-1

9 788253 787831

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway